

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

РІК ІІ. Ч. 138. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 17. липня 1943. No. 138. Jersey City, N. J., Saturday, July 17, 1943. VOL. II.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свобода”: ВЕrgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Президент Картає і Карав Волеса й Джовнса за Міжусобицю

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт гостро скартав віцепрезидента Злучених Держав Генрія А. Волеса й секретаря торгівлі Джесія Г. Джовнса за їхню прилюдну сварку над способами господарки при поладжуванні торговельно-бізнесових заграничних орудок держави. Президент вислав до них обох листи. В них сказано, що урядовці не мають сваритися над справами сперед півтора року, коли їм на серці повинна бути все праця для перемоги у війні. Рузвельт написав теж, що він не має тепер часу доходити правди для самої правди. А щоби не спиняти праці, яку вони провадили в ділянці заграничного бізнесу, президент відбирає одному й другому ті ділянки. Волесови відобрал головство в Раді Економічного Ведення Війни, бо скасував цю установу; Джовнсови

відобрал агенди із заграничної ділянки, які належали до Корпорації Фінансової Реконструкції. Одні й другі відобрані агенди піддав президент новій агенції, яку назвав Бюром Економічного Ведення Війни. На чолі бюро поставив Рузвельт Т. Кравлія, дотеперішнього Опікуна Маєтку Ворожих Чужинців.

Президент вислав теж обіжники до голов різних державних департаментів. У ньому пригадав їм на свій розпорядок з 21. серпня 1942, яким він заборонив прилюдно оголошувати непорозуміння між урядовцями. Коли хто хоче так робити, мусить водночас вислати резигнацію на руки президента або на адресу Бюра Военної Мобілізації. Оба посварені урядовці оголосили прилюдно заяви, що приймають розпорядки президента.

ЗАБОРОНЕНО ВОЯКАМ ПИТИ ПО ПІВНОЧИ

ТРЕНТОН (Нью Джерзі). — Існуючу заборону продавати воюючим алкоголічні напитки по півночі розширила влада на всіх, що служать у збройній силі Злучених Держав. Цю заборону видав командант пятого дистрикту другої службової команди. Заборона відноситься до продавців алкоголю не лише в самому місті Трентоні, але теж і в цілій околиці. Від заборони пити алкогольні напитки виняті ті воюючі, що мають відпустку. Однак вони мусять виказатися посвідкою, коли хочуть дістати напитки при барі.

ПОЛЯКИ ЖАЛУЮТЬСЯ НА АНГЛІЙСКУ Й АМЕРИКАНСКУ ПРЕСУ.

ЛОНДОН. (ОНА). — „Дзеннік Польскі”, урядовий орган польського правительства в Лондоні, жалується, що з приводу трагічної смерті генерала Сікорського англійські й американські газети широко розписувались, що польський уряд перейде тепер в руки польської реакції, яка не зможе налагодити дипломатичних зносин з Советським Союзом. „Дзеннік Польскі” каже, що думки є зовсім безпідставні, бо польське правительство складатиметься з представників різних політичних партій і буде стреміти до відновлення співпраці з Советами.

НЕ БУДУТЬ РОЗПОЧИНАТИ НОВОГО ПАЙКУВАННЯ БЕЗ ЗГОДИ КОНГРЕСУ

ВАШИНГТОН. — Бюро Адміністрації Цін подало до відома, що не буде розпочинати ніяких важних проектів для пайкування, доки цілого пляну не угодить конгрес та доки не згодиться дати потрібні фонди на таку роботу.

ПРОФ. ЛЕДНІЦЬКИЙ В ОБОРОНІ ПОЛЬСЬКИХ ГРАНИЦЬ.

НЬЮ-ЙОРК. (ОНА). — Професор краківського університету, Вацлав Ледніцький, доводить у своїй статті в соціалістичнім тижневику в Нью-Йорку, що Західна Україна повинна належати до Польщі.

Він говорить, що Польща є дуже бідний край і, якби від неї відобралі українські землі, то з економічного боку Польщі була б велика кривда. Він каже, що в Галичині є потрібна Польщі оліва і сирівець, без якого вона не могла б вести хемічного промислу.

З історичного боку, доводить проф. Ледніцький, Галичина і Білоросія споконвіку належали до Польщі; у Львові „кожна католицька, протестантська і православна церква, кожна синагога, музей... кожний будинок вбудований польськими руками”. Львів, мовляв, це осередок польської культури, а ті землі, які Советський Союз хоче від Польщі забрати, видали таких славних людей, як Міцкевіч, Падеревські, Словацькі, Сенкевич, Пилсудські.

Аліанти Заняли Біскарі на Сицилії

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАБРАЛА 110 МІСТ І СІЛ

У той самий час, як Аліанти почали наїзд на Сицилію, червона армія почала несподівано офензиву на виступ на її фронті в околиці Орела. За московським комунікатом, у цій офензиві червона армія забрала вже під німців 110 місцевостей та поступила наперед 28 миль. Втрати німців ростуть. Їм грозить утрата Брінська.

СУДЯТЬ РОСІЯН ЗА ДОПОМОГУ НІМЦЯМ

За звідомленням Тассу, офіційної советської новинарської агенції, перед військовим трибуналом почато переслухання 11 советських громадян, котрим закидується державну зраду, котрої вони допустилися даючи допомогу німцям у Краснодарі під Кавказом при поповнюванні жорстокостей проти цивільного населення.

Слідство виявило, що німці масово масакрували людей по шпиталях і в'язницях. Жертви звичайно вбивано в цей спосіб, що їх заводжено до троків, у котрих приміщення для осіб було получене рурою з мотором; углево-монооксидний газ, що добувається з мотору, убивав усіх і їх тіла негайно вивожено в рови.

ПОВІТРЯНИЙ ДВОБІЙ НАД АНГЛІЙСЬКИМ КАНАЛОМ

Бритійські летуни напали в великому числі на ворожі центри в Франції, а при повороті з рейдів звели над Каналом завзяту битву з німецькими летунами, в котрій зострілено 9 ворожих літаків. Підчас боїв над Францією зострілено 7 ворожих літаків.

ПОШЕСТЬ НА УКРАЇНІ

БЕРН. (ОНА). — Наспіваючи до Швайцарії німецька преса принесла вістку, що на Україні появилася недосліджена ще пошесть, від якої згинуло вже шістнадцять тисяч жидівських робітників, що працювали при военних укріпленнях. Померло також дуже багато німецьких урядовців і воюючих. Кажуть, що нова хвороба кинулася на фронті і військові лікарі роблять всі можливі заходи, аби її припинити.

Хвороба найбільше поширена серед жидів мабуть тому, що німці не дають жидівському населенню відповідної лікарської опіки і тримають його в неситих тарних концентраційних таборах.

З головної аліантської квартири в Північній Африці подано комунікат, що аліантський наступ на Сицилію поступив значно вперед, не дивлячися на те, що спротив ворога всеще збільшується. У четвер прийшлося аліантам побороти сильні відділи ворога коло Августі й навіть часово відступати. В протинаступі аліанти відперли ворога й зайшли чотири милі поза Августу.

У дальшій наступі аліанти заняли великий летунський майдан й важні горби коло Рагузи. Американські війська заняли Кампобелью й Рієзі та важний летунський майдан у Біскарі.

АМЕРИКАНЦІ ЗАБРАЛИ МУБО НА НОВІЙ ГВІНЕЇ.

Головна квартира генерала Мек-Артура подає, що американці захопили Мубо, головний пункт на Новій Гвінеї, що захороняє Саламаву.

Коло Мунди американці відбили великий наступ оборонців. Над островом Рендова прийшло до поважного повітряного бою, в котрім американці зострілили 45 японських літаків.

СОВЕТСЬКА ПРЕСА ПРО ГЕНЕРАЛА СІКОРСЬКОГО.

Советська преса доводила що генерал Сікорскі здається був одиноким польським політиком, який вмів правдиво оцінити ту велику боротьбу, яку Советський Союз веде проти німців. Совети є певні того, що якби Сікорскі був жив, то з ним можна було разом працювати для визволення польського народу з нацистського ярма.

Немовби на піддержання цього погляду на Сікорського польські газети в Америці подали повний текст промови Еви Кіріє, виголошеної в честь Сікорського на британським радіо 8. липня. Бесідниця наводила в промові слова прем'єра-генерала Сікорського, сказані на московському радіо 4. липня 1941 року: „Нині, коли наші краї загрожені загрозою, польський воюючий рама об рама з воюючим російським за висвободження своїх рідних країв... Гітлер обєднав європейський континент. Але те обєднання наступило проти його волі й наперекір його плянам, проти самого Гітлера. Так Гітлер обєднав нас усіх. Обєднав поляків з чехами, словаками, югослов'янами, греками, норвежцями, бельгійцями, голандцями й французами. І обєднав нас усіх з англійцями й росіянами в боротьбі на життя і смерть проти найбільшого ворога людства”.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 21, 1918.

Зріст Міжнародних Терть

Д-р Стюарт Ковл, директор Бюра Міжкультурного Виховання, заявив на конференції в справі народнього шкільництва в воєнні часи, що відбулася тиждень тому у Тічерс Коледж при Колумбійським університеті в Нью-Йорку, що в американських школах по всьому краю можна доглянути зріст напружень між різними національностями.

Ковл зв'язував зріст національних антагонізмів з війною. В ній з одного боку піднялася пропаганда расизму Гітлера, а з другого боку його наступ на різні народи поклав натиск на національну свідомість. Внаслідок

цього по всьому світі можна бачити загострення національних протиривств. Признаками цього загострення в американських школах він вважає зріст непорозумінь між групами та ослаблення доброї волі одної групи супроти інших.

Для заради цього лихови д-р Ковл радить класти ще вчас війни натиск на ті людські й культурні інтереси, котрі є підзначені для демократії й суцні для всієї Америки. Лише тоді ми зможемо стати одною неподільною державою, як ми про це співаємо, та провідником повоєнного світу, як про це залюбки говоримо.

Де Українці?

Ньюйорський польський щоденник „Нови Св'ят" пише, що знагоди заходів коло створення польського уряду в Лондоні „треба би подумати про створення в рамках уряду секретаріатів (міністерств) для справ жидівських і українських".

Про український секретаріат каже „Нови Св'ят", що він є так само важний, як секретаріат для справ жидівських. „Аджеж живуть у Польщі й жити будуть мільйони українців. Є це проблема скомплікована, не менше важна, як жидівська. Брак представника українського в уряді й брак зацікавлення цією справою тепер дали слушний аргумент українцям, бо в своїх петиціях до Рузвелта голосять: „Поляки не мають репрезентантів українців в уряді — видно думають, що 4 мільйони українців у Польщі це часть польського громадянства.

Самі їх виреклися або самі сумніваються".

На якій підставі „Нови Св'ят" знає напевно, що в Польщі будуть жити мільйони українців, і щото за організація говорила до Рузвелта про 4 мільйони українців у Польщі, не сказано, як не сказано теж, яке завдання мав би сповняти такий секретаріат для українських справ у польським уряді: наприклад, чи мав би він займатися справами українськими з українського становища, чи з польського становища, по лінії практикованій польським урядом досі?

Всеж таки голос „Нового Св'яту" замінний. Коли відявність українського представника у польським уряді впадає в очі польському редакторові, то щож можна говорити про інших людей або про союзні уряди.

Німці Привернули на Україні Приватну Власність

СТОКГОЛЬМ, (ОНА). — Привернувшись з Німеччини шведський кореспондент говорить, що німецька влада на Україні рішила привернути українським селянам приватну власність. Він каже, що як німецька армія здобула Україну, то німці рішили не ліквідувати колективних господарств, а продовжати управу ріллі на тих самих засадах, як це було за большевиків. Українські селяни відказувалися працювати для німців. Вони саботували хліборобську продукцію і робили це на таку велику скалю, що німці злякалися і почали переслідувати українських селян. Але це також не допомогло і тоді німці були завели примусову реєстрацію працездатних людей обох полів і вивозили їх на примусову працю до Німеччини. На Укра-

їні німці привезли хліборобів з Голандії, Бельгії, Німеччини і навіть з Норвегії. Дали їм земельні наділи, хліборобське знаряддя, поліційну охорону і заставили до управи ріллі, але не призвичаєні до українського клімату кольтоністи не були вдоволені і, як тільки партизани почали до них добиратися і нищити їхній дорібок, то кольтоністи почали втікати. Кажуть, що з кількох соток голандських кольтоністів на Волині, тільки вісім відсотків остали на Україні. Кольтоністи бачили, що місцеве населення їх не шанує, ворогує з ними і, в багатьох випадках, навіть говорити з ними не хоче. Партизани підпалювали на полі достигле збіжжя, троїли худобу і розкидали між кольтоністами лютючки в яких казали їм забиратися з України.

Німці з початку ігнорували воюрожу поставу українського селянства до німецьких й голандських кольтоністів. Вони думали, що як їм вдасться вилловити українську молодь і переселити її до Німеччини, то старше українське покоління не буде ставити кольтоністам опору і тоді все буде гаразд. Німці почали нагінки на молодь і в деяких околицях України їм вдалося вилловити майже всю селянську молодь верству. Німці встигли вивезти з України найменше пів мільйона молодих людей, але тим партизанського руху не підорвали, а навпаки його збільшили.

Щоби заставити українських селян до праці на ріллі, німці спершу обіщували, що будуть платити великі ціни за хліборобські продукти, що відновлять і поширять стару православну церкву на Україні, частували селян горівкою, тощо. Але селяни все одно не хотіли на німців працювати. Обіхавши цілу Україну, Розенберг вирішив, що треба привернути селянам приватну власність. Тепер на Україні, всякий може собі брати стільки, кілько потрапить обробити. Найбільші наділи німці дають біля фронту, але туди мало хто хоче їхати.

Шведський кореспондент є тої думки, що німцям на Україні добра не ждати. За два роки побуту в Німеччині він мав нагоду розмовляти з багатьма урядовцями, що служили на забраних німцями східних землях і всі впевняли його, що такого впертого, завзятого і солідарного народу, як українці, вони ще не бачили. Німці були переконані, що український нарід привитає їх хлібом і сіллю, говорив старий капітан, що був на Україні за Скоропадського; та тепер показалося, що з веселих, жартобливих і добродушних „мужиків" поробилися „очайдушні бандити", які переслідують німців на кожному кроці. Наприклад, говорив він, „тепер наші вояки і резервісти пильнують, щоби партизани не палили збіжжя на полі, бо на Україні є незгірший врожай і ми хочемо зібрати жнива неушкодженими. Нераз буває так, що партизани заходять наших вояків з найменш сподіваного боку і не тільки вбивають німецьку сторожу на полі, але нападають на постерунки та арсенали". Капітан казав, що українські партизани знаменито ознакомлені з воєнним тереном, знають місцеве населення і мають добрих, досвідчених провідників. Він висловив думку, що нападаючи на Советський Союз — Гітлер зробив помилку.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідцтва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: денно від 10 до 7. В неділі офіс зачинений.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

ПОТРІБНО ГОСПОДИН

в середнім віці, на постійну посаду в домі на контрах, 21 миля від Нью-Йорку. Добра платня. 138-
Телефонуйте UNION 3-1112

**МИРОН
ЛИТВИН
І СИН**
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347.

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так
нижкій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
Й ОКОЛИЦЮ**
**МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

**\$150.00 ЦІЛИЙ
ПОХОРОН**
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646